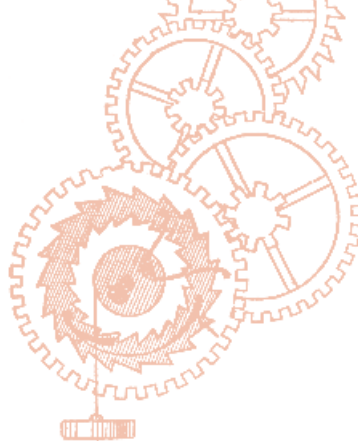

Mozart eta Salieri uste baino hobeto konpontzen ziren

NAGORE
IRAZUSTABARRENA
URANGA

Viena, 1791ko abenduaren 5a. Wolfgang Amadeus Mozart konpositore handia hil zen. 35 urteko gaztearen karrera emankorra eteteaz gain –600dik gora obra utzi zituen–, heriotzak Antonio Salieri (1750-1825) konpositore italiarrarekin zeukan lehia eta areriotasun bizia ere eten zuen. Edo horixe iritsi zai-gu poesiaren, musikaren, antzerkiaren eta zinemaren bidez. Historialariek, ordea, oso bestelako iritzia dute: ustezko etsaitasuna Mozart hil zenean hasi zen handitzen, Salierik pozoitu ote zueneko zurrumurrua zabaldu zenean.

Pozoiketak inongo oinarri historikori ez duen arren, zurrumurrua Aleksander Pushkin (1799-1837) idazlearengana iritsi zen eta errusiarrak poema batean jaso zuen gertakaria. Poema hori oinarri hartuta, Nikolai Rimski-Korsakov (1844-1908) konpositoreak *Mozart eta Salieri* izenburuko opera sortu zuen gero. Aurrerago, Peter Shaffer (1926-2106) gidoilari eta dramaturgo ingelesak ere Pushkinen poema izan zuen inspirazio iturri 1979an *Amadeus* antzezlanaren sortzeko. Eta, azkenik, Milos Forman (1932-2018) zuzendari txekiarrek antzezlanaren zinemara eraman zuen 1984an arrakasta handiz, eta zortzi Oscar sari irabazi zituen.

Salierik eta Mozartek hizka-mizkak izan zituzten; musikariaren bizimoduak gogorra zen eta publikoa nahiz mezenasak inguratzeke lehiatu ohi ziren. Baina, oro

BARBARA KRAFFT / WILIBROD JOSEPH MAHLER

Mozart eta Salieri etsai amorratuak zirela sinetsarazi digute literaturak eta zinemak.

har, biak adiskideak ziren eta elkarri lagundu zioten behin baino gehiagotan. Esaterako, *Flauta miragarria* operaren estreinaldian, Mozart Salieriren bila joan zen, sartzeko ilaran zain egon ez zedin. Eta Salierik Mozarten obrak programatu zituen Bohemiako Leopoldo II.a erregearen koroatzeko.

2015ean Timo Jouko Herrmann musikologo alemaniarrak galdutzat jotzen zuen obra bat aurkitu zuen Pragan: *Per la*

ricuperata salute di Ofelia 1785eko kantata. Konpositoreen atalean hiru izen ageri dira: “Cornetti” –gaur egun oraindik ez dakigu nor zegoen ezizenaren atzean–, Wolfgang Amadeus Mozart eta Antonio Salieri. Beraz, elkarri mesedeak egiteaz gain, elkarrekin musika ere sortu zuten biek. Baina gorrotoa, joko zikina eta ustezko hilketa interesgarriagoak dira nonbait, lankideen arteko harreman on soilak baino. ●

ANDY CHOPPING / MOLA

Luxuzko hotela Londiniumen

Londresko Museo Arkeologikoko (MOLA) kideek erromatar mosaiko handia topatu berri dute Southwarken, Londinium zaharraren kanpoaldean. Mosai-ko 8 metro luze da, Londresen azken 50 urtetan aurkitutako handiena. Adituak harrituta daude, mendetan asko eraiki den eremu bat izanik ere, mosaikoa oso

egoera onean aurkitu dutelako. II. edo III. mendeko mosaikoak *mansio* handi baten triklinioa apaintzen zuen, eta kokapen estrategikoa zeukan, Londiniunera sartzeko bide nagusian baitzegoen. Arkeologoen uste dute bidaiariek ostatu hartzeko erabiltzen zutela eraikina, alegia, erromatar garaiko “luxuzko hotela” zela. ●